

A Fővárosi Ítéltábla dr. Ita Bálint jogtanácsos által képviselt felperesnek az Oppenheim Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű, a Dr. Mátyus Ádám Ügyvédi Iroda által képviselt II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása, kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. október 24. napján kelt 15.G.41.037/2009/69. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 900.000,- (Kilencszázezer) Ft elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és a II. rendű alperesnek személyenként 500.000,- (Ötszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjból álló költséget.

Megállapítja, hogy a felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes (korábbi neve: ... Igazgatóság) 2001., 2002. években több nyílt előminősítéses közbeszerzési eljárást írt ki út-, hídépítési és útfelújítási beruházásokra, így a ... számú főút **G. elkerülő** szakasza építési munkáira is.

A 2002. március 13-i előzetes összesített tájékoztató megjelenését és az előminősítést követően, a 2002. július 15-én kiadott ajánlati felhívásra a **B. Rt.**, a **H.-i Útépítő Kft.**, az **E.... Útépítő Rt.**, a **H. Építőipari Rt.** és az alperesek által létrehozott **G. 2003 Konzorcium** nyújtott be érvényes ajánlatot. A pályázatot - a 2002. szeptember 10-i eredményhirdetés szerint - a legalacsonyabb, 1.798.000.000,- Ft-os árat ajánló alperesi konzorcium nyerte meg.

A felek a vállalkozási szerződést 1.438.400.000,- Ft + áfa, összesen 1.798.000.000,- Ft szerződéses ár kikötésével 2002. szeptember 19-én kötötték meg.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa versenykorlátozó megállapodás és összehangolt magatartás miatt hivatalból indított versenyfelügyeleti eljárásban a 2005. szeptember 22-én kelt Vj-...../2004/190. számú határozatában megállapította, hogy a felperes által 2001., 2002. évben kiírt építési munkákkal kapcsolatban az eljárás alá vont vállalkozások, így az I. r. alperes - a Strabag Kft., a G. 2003 Konzorcium vezetője jogutódjaként - és a II. r. alperes mint a Konzorcium tagja a ... számú főút **G. elkerülő** szakasza építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban gazdasági verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsítottak, és a jogsértés miatt különböző mértékű bírság kiszabásáról rendelkezett.

A közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben a Fővárosi Bíróság 7.K.31.091/2007/16. számú - a Fővárosi Ítéltábla által 2.Kf.27.167/2008/22. számon helybenhagyott - ítéletében a Versenyhivatal határozata jogsértést megállapító részét megváltoztatta, megállapítva, hogy az alperesek 2002. évben a ... számú **G. elkerülő** szakasz építése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatban gazdasági verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsítottak.

A felperes a 2007. augusztus 7-én benyújtott, majd módosított keresetében elsődlegesen a felek között létrejött, 2002. szeptember 19-i vállalkozási szerződés Ptk. 200. § (2) bekezdés szerinti semmissége megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig terjedő hatályossá nyilvánításával az alperesek 171.238.095,- Ft és annak 2002. szeptember 19-étől kezdődő késedelmi kamata egyetemleges megfizetésében történő marasztalását kérte. Másodlagosan szerződésen kívül okozott kár jogcímén kérte 171.238.095,- Ft és annak 2002. szeptember 19-étől kezdődő késedelmi kamata egyetemleges megfizetésére kötelezni az alpereseket.

Elsődleges kereseti kérelme tekintetében az alperesek versenyjogsértő magatartása okán arra hivatkozott, hogy az alperesekkel 2002. szeptember 19-én kötött vállalkozási szerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján mint jogszabályba ütköző megállapodás érvénytelen, mert abban az alperesek mint szerződő felek, illetve a szerződéses ár is jogellenesen került meghatározásra. Az alperesek jogerős bírósági határozattal megállapított, az 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdésébe, (2) bekezdés a), d) e) pontja szerint tiltott magatartás eredményeként nyerték meg a vállalkozási szerződés létrejöttéhez vezető közbeszerzési eljárást. A közbeszerzési eljárás a szerződő fél kiválasztására irányuló, kötelezően lefolytatandó versenyeztetési eljárás volt. Az alperesi ajánlat megtételével és annak elfogadásával összefüggő eljárás jelentősége abban állt, hogy létrejött-e a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezése. A közbeszerzési eljárásról szóló törvény, illetve a felperes által, annak megfelelően lefolytatott közbeszerzési eljárás céljától eltérően a felperes nem a legjobb ajánlatot adó vállalkozóval, hanem az alperesek részvételével megvalósult versenyellenes megállapodásban, az abban résztvevők által meghatározott alperesekkel kötötte meg a szerződést. Az alperesek jogellenes magatartása miatt a felperes nem választhatta ki a ténylegesen legjobb ajánlatot tévőt, ezért a vállalkozói díj

meghatározására is versenytorzító körülmények között került sor. A Tpv. 11. § (3) bekezdése szerint a Tpv. 11. § (1) bekezdésben foglalt tilalom megszegéséhez fűzött jogkövetkezmények együttesen alkalmazandók a Ptk. jogkövetkezményeivel. A felek közti vállalkozási szerződés a Ptk. jogszabályba ütköző szerződésre előírt jogkövetkezményének megfelelően semmis.

A Versenyhivatal határozata szerint megállapításra került az alperesek jogellenes magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) pontja szerinti árkartell, és a d) pont szerinti piacfelosztó kartell létrehozásában is. Az alperesek arról tárgyaltak, hogy egy-egy projektből milyen összegben, milyen százalékban kívánnak részesedni, illetőleg, hogy milyen jellegű munkát kívánnak elvégezni, és annak ellentételezéseként mire, milyen összegben tartanak igényt. Megbeszéléseik célja az volt, hogy az érintettek korlátozzák a vesztes kockázatát, biztosítsák a közbeszerzési eljárás lefolytatását és befejezését, a munkák elosztását és az árakat, továbbá a haszonból való részesedést. Az alperesek azért hoztak létre ún. eladói kartellt, hogy az érintett piacot egymás között felosszák, ezzel a piaci árat befolyásolják, a profitjuk növelése érdekében kizárják a verseny árcsökkentő hatását, és ezzel kárt okoznak a felperesnek.

Az alperesek a Tpv. 11. § (1) bekezdésébe, a (2) bekezdés a), d), e) pontjába ütköző jogellenes magatartással, amiatt, hogy a piacfelosztás folytán az árban nem versenyeztek, kárt okoztak a felperesnek. Állította, hogy a kár a felperes által működtetett projekt építésének finanszírozását biztosító Útpénztár előirányzatot érte. A ... számú főút G. projekt az Útpénztár fejezeti kezelésű előirányzatból, korábbi nevén a KöViM Ütüzemeltetés, Fenntartási- és fejlesztési célú előirányzatból került finanszírozásra. Az Útpénztárral kapcsolatos szabályokat tartalmazó 46/2007. (IV.4.) GKM rendelet, a 8/2008. (III.18.) GKM rendelet és a 40/2011. (VIII....) NFM rendelet szerint az Útpénztár előirányzat kezelésével, működtetésével, felhasználásával kapcsolatos feladatokat a közlekedésért felelős miniszter kijelölése alapján a felperes végzi; a központi költségvetési szervként működő felperes által működtetett Útpénztár előirányzat az államháztartás központi kormányzati költségvetési alrendszere része. Az Útpénztár működtetése során az Útpénztár előirányzatot érintő követelések érvényesítése - az előirányzat nevében kötelezettségvállalásra jogosult - felperes hatáskörébe tartozik. Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 98. § (1) bekezdésére hivatkozva rámutatott arra is, hogy a keresetnek való helytadással a kártérítésként befolyó összeg az Útpénztár előirányzat bevételi forrását képezné, amelynek felhasználásáról való döntés a felperes vezetője hatáskörébe tartozó.

A kár mértéke meghatározására felkért D. L. költségszakértő szakvéleménye alapján bemutatta, hogy a szakértő feladata volt az alperesi konzorcium által beárazott mennyiségkimutatás munkanemi tételei egységára (ajánlati ár) felülvizsgálata, és annak a 2002. évi útépítési beruházásoknál általánosan jellemző egységárakkal (ún. irodalmi egységár) való összevetése. Az ajánlati ár kidolgozása a felperes mint megrendelő által előzetesen megadott tételrend alapján történt, rögzítve, hogy a mérnökár előkalkuláción alapul, és hogy az előkalkuláció az a műszaki, gazdasági tevékenység, amelynek során a tevékenység megkezdése előtt meghatározásra kerül a tervezett és indokolt egységköltség (bekerülési költség), ennél fogva a döntéshozó számára előre tájékoztatást ad a felhasználandó

erőforrások értékéről, az alkalmazandó technológia költségvonzatairól, a gazdasági döntés várható költségkihatásairól, áráról, gazdaságosságáról, jövedelmezőségéről; az irodalmi egységár (mérnökár) az építőipari piacon régóta működő U. Zrt. által meghatározott egységár alapján került meghatározásra, a tétel meghatározásához szükséges valamennyi költség figyelembevételével. Az U. Zrt. által készített egységárak a közbeszerzés megindításakor a beruházás modellezésére szolgáltak. A szakértő az ajánlati ár és az irodalmi egységár összehasonlítása során - a beárazott (mennyiségkimutatás) költségvetés tematikája szerint - arra jutott, hogy az irodalmi ár 1.232.914.286,- Ft volt, azaz azt 136.990.476,- Ft-tal meghaladta az alperesek 1.369.904.762,- Ft ajánlati ára; a felperes kárát jelentő különbség bruttó értéke 171.238.095,- Ft.

Akként érvelt - a perben kirendelt szakértői vélemény alapján - , hogy korabeli tervezői- és mérnökár hiányában utólagos számítások alapján, az átlagos irodalmi egységárral számolva volt az megállapítható, hogy a perbeli beruházás költsége 1.294.560.000,- Ft-ra volt becsülhető; az utólag, irodalmi egységárakkal számított felülvizsgálat adatai szerint az egységárak különbözőségével számított eltérés összege a perben kirendelt szakértő által megállapítottak szerint 75.344.762,- Ft. Az irodalmi egységár és az alperesi ajánlati ár különbsége az alperesek által jogellenesen okozott kár.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Vitatta a felperes keresetjogi jogát, hogy a felperesnél kár merült fel, és hogy az esetleges kár érvényesítésére jogosult, valamint a kárfelelősség elemei megvalósulását is. Azzal kapcsolatban, hogy a felperes állítása szerint a kár az Útpénztár előirányzatot érte, rámutatott, hogy a 40/2011. (VIII. 3.) NFM rendelet 7. § (5) bekezdése, 8. §-a, a korábban hatályban volt 8/2008. (III.18.) GKM rendelet 6. §-a értelmében az Útpénztár vagyona szabályszerű felhasználásával állami tulajdonban álló országos közutak épülnek, az Útpénztár előirányzat nem a felperes vagyona, hanem olyan közvagyon, amely kapcsán bizonyos jogokat az állam közhatalmi aktusokkal a felperesre mint költségvetési szervre ruházott át. A felperes költségvetési szerv vagyona az állami vagyontól, továbbá az Útpénztár előirányzatba tartozó vagyontömeg a felperes vagyontól elkülönül. Az Útpénztár előirányzat nevében, az Útpénztár előirányzat jogalanyisége hiányában a felperes nem érvényesíthet kárigényt. A felperes nem általános jelleggel, hanem meghatározott célok figyelembevételével jogosult az Útpénztárba tartozó vagyonelemek felhasználásáról dönteni, kifejezett felhatalmazás hiányában az Útpénztárt ért esetleges károk érvényesítésére nem jogosult.

Azzal, hogy a Versenyhivatal az alperesek terhén piacfelosztó magatartást állapított meg, azonban árfelhajtó, extraprofitot eredményező jogellenes magatartást nem, és a felperes sem jelölt meg olyan alperesi magatartást, amely képes lett volna a felperes vagyoni helyzete csorbítására, álláspontja szerint nem nyert bizonyítást az alperesi magatartás tényleges árfelhajtó hatása.

A felperest amiatt sem érthette kár, mert - a perben beszerzett szakértői vélemény által alátámasztottan - az alperesek ajánlati árában árfelhajtó hatás nem érvényesült. Az alperesek magatartásával ok-okozati összefüggésben a felperest kár nem érte.

A felperes által alkalmazott számítási módszerrel szemben kifejtette, hogy az - egyébként hibás számítással meghatározott - irodalmi egységár és a vállalkozói díj összevetése téves. Az irodalmi egységár nem a pályázati kiírást megelőzően, az adott vállalkozás várható költségkihatásai alapján, hanem utólag, statisztikai adatokra építve, utólagos számításokkal készült, előkalkuláción nem alapulhatott, a döntéshozók részére előzetes tájékoztatást nem adhatott. A kár összecszerûsége tekintetében a felperesre hárult a korabeli mérnökár bizonyításának kötelezettsége, amelynek utólag, az általa állított ún. irodalmi mérnökárral eleget tenni nem tudott. Rámutatott, hogy a Versenyhivatal határozatában 1,7 milliárd Ft mérnökárról tett említést, ez volt összemérendő az 1.438.000.000,- Ft-os vállalkozói díjjal. E két adat alapján az a következtetés vonható le, hogy az alperesek a piaci ár alatt szerződtek a felperessel. A II. rendû alperes által kiszámított 1.557.888.564,- Ft irodalmi egységár, 1.635.782.995,- Ft mérnökár - a felperest ért kárt cáfolva - ugyancsak meghaladta az alperesek ajánlati árát.

A II. rendû alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsődleges kereseti kérelemmel szemben arra hivatkozott, hogy a felperes helytelenül értelmezte a Tpt. 11. § (3) bekezdését; a Ptk. 200. § (2) bekezdése, a jogszabályba ütközés miatti érvénytelenség a Versenyhivatal határozatában megjelölt, az alperesek közti kartellmegállapodásra alkalmazandó, és nem a peres felek közti vállalkozási szerződésre. A Versenyhivatal határozata nem a szerződésbeli díj érvénytelenségét, hanem az ahhoz vezető alperesi megállapodás jogsértő voltát állapította meg; a felek közti szerződési díjra vonatkozó megállapodás érvényességét a határozat nem érintette.

A másodlagos kereseti kérelemmel szemben arra hivatkozott, hogy a felek közti vállalkozási szerződés 2004. április 26-i alperesi teljesítése miatt az útépités finanszírozására az útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzat szolgált; a vállalkozói díjat nem a felperes saját vagyonából, hanem a központi költségvetés útépitési célra elkülönített céllelőirányzata terhére fizették ki. A felperes keresete alapjául előadottak szerint a jogellenesnek állított alperesi magatartás eredményeként a kár az Útpénztárban következett be, azonban az Útpénztár a releváns időszakot követően, 2005. december 31. után jött létre, abból finanszírozás így nem történhetett. Az útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzat feletti rendelkezési jog gyakorlása módja az Útpénztár előirányzat feletti rendelkezési jog gyakorlásától eltért. Az előbbi számára elkülönített források a vállalkozók részére történt folyósításig az állami vagyon részét képezték, a döntési hatáskört a céllelőirányzat fölött illetékes miniszter gyakorolta. Az előirányzatokról szóló 12/1999. (III.11.) KHVM rendelet, továbbá a 109/2003. (XII.29.) GKM rendelet a felperes elődjét, az ... Igazgatóságot csupán a céllelőirányzat működtetésével összefüggő egyes feladatok ellátásra jelölte ki, feladatköre nem terjedt ki a céllelőirányzat feletti önálló rendelkezési jogra.

Azzal kapcsolatban, hogy a piacfelosztás versenyjogi szempontból lehet jogellenes, hangsúlyozta, hogy a kártérítési követelést megalapozó jogellenességhez az árak indokolatlan megemelése is szükséges, amelyre vonatkozó megállapítást, hogy az érintettek árrögzítő megállapodást kötöttek volna, a Versenyhivatal határozata nem tartalmazott. A G. tender vonatkozásában tanúsított jogsértés kizárólag a

piacfelosztásban, nem pedig az árörögzítésben nyilvánult meg. Vitatta a felperes kárigénye összecszerûségét, hogy annak igazolására a felperes által beszerzett magánszakértői vélemény alkalmas volt. A magánszakértő által alkalmazott módszerrel szemben, hogy irodalmi egységárból indult ki, és azt vetette össze az alperesek egységáraival, rámutatott, hogy a felperesnek a megrendelő által készített, a projektre vonatkozó számításait tartalmazó, közzétett mérnökórákkal kellett volna összevetnie az alperesek ajánlati árát. A felperes követelése alapjául nem állt rendelkezésre korabeli mérnökár, ezért alkalmazott - egyébként pontatlan, hibás - számításai során elméleti piaci árat; azonban a konkrét projekttől elvonatkoztatott ún. irodalmi egységár nem szolgálhatott a kárszámítás alapjául.

A 2002. évi Tételrend alapján elvégezve a mennyiség-kimutatásban lévő munkák beárazását, az összes munkanem esetén alkalmazva a Tételrend szerinti egységárait (csupán a tételrendben nem szereplőkre az alperesi ajánlati árát), számításával az irodalmi egységár 1.557.888.564,- Ft-ot eredményezett, a perbeli szakvéleményt követve mérnökárként ennek 5%-kal növelt összege 1.635.782.995,35,- Ft-ot, amelyekkel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy meghaladták az alperesek szerződéses árát. Az alperesi magatartás igazoltan nem okozott kárt.

Az elsőfokú bíróság a 2012. október 24-én kelt 15.G.41.037/2009/69. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek fejenként 1.270.000,- Ft perköltséget.

Határozata indokolásában az elsődleges, a felek közti vállalkozási szerződés Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmissége megállapítására irányuló kereseti kérelem tekintetében - az egységes bírói gyakorlat ismertetésével - rögzítette, hogy az, hogy a pályázat tisztasága megsértésre került, a Tptv. 11. § (2) bekezdés e) pontjába ütköző magatartás miatt a kiíró nem a legjobb ajánlatot tevővel kötött szerződést, azaz a szerződő fél személyének kiválasztása során jogszabálysértés történt, nem vezetett a pályázat eredményeként megkötött vállalkozási szerződés ez okból való semmisségéhez. A jogszabályba ütközés miatt érvénytelen kartellmegállapodás semmissége nem hatott ki a kartell résztvevői és a megállapodásban nem érintett fél közti szerződésre, a piacfelosztás következtében a vállalkozó személye és a vállalkozói díj tekintetében. A vállalkozási szerződés érvényessége a polgári jog szabályai szerint volt megítélendő. Nem tette érvénytelenné a felek közti vállalkozási szerződést a szerződéskötést megelőző pályázati szabályok egyoldalú megsértése, úgy, hogy maga a szerződés, az abban vállalt feltétel jogszabályba nem ütközött.

A másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban arra a következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, hogy a jogellenes alperesi magatartással összefüggésben a felperesnél nem következett be a keresetben megjelölt kár. A 2002. szeptember 19-én létrejött, 2004. április 26-án teljesített vállalkozási szerződésben foglalt útépitési munkák finanszírozása a 12/1999. (III.11.) KHVM rendelet és a 109/2003. (XII.29.) GKM rendelet szerint az Útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzatból - és nem a felperes által megjelölt Útpénztár előirányzatból - történt; a céllelőirányzat feletti döntési hatáskört nem a felperesi jogelőd, hanem a miniszter gyakorolta, a felperes csupán a céllelőirányzat működtetésével összefüggő feladatokra került kijelölésre.

Nem a felperes vagyonából, hanem a központi költségvetés útépitési célra elkülönített céllelőirányzata terhére került kifizetésre a perbeli vállalkozói díj. Mivel a felperes a perbeli munkálatokat nem saját forrásból valósította meg, az általa állított, extraprofittal terhelt többletvállalkozói díj kifizetése sem járhatott a felperes vagyona csökkenésével; a felperesnek mint önálló jogalanynak nem keltkezhett kára az alperesek jogellenes magatartásával kapcsolatban.

Mindezen túl a lefolytatott szakértői bizonyítási eljárás eredménye szerint sem eredményezett kárt a jogellenes alperesi magatartás. A felperes akként szóló érvelésével szemben, hogy az alperesek a pályázatot megelőzően extraprofitot tartalmazó ajánlati árakban állapodtak meg, versenyjogsértő magatartásuknak árfelhajtó hatása volt, az ajánlati árak mértéke jóval meghaladta a piacon átlagosan elfogadott árakat, ezért a felperes az extraprofittal megegyező mértékű kárát érvényesítette, a kirendelt igazságügyi szakértő azt állapította meg, hogy az alperesek részéről extraprofit realizálására nem került sor. A szakértői vélemény ugyan az alperesek ajánlati ára és az utólag kalkulált ún. irodalmi ár 75.344.762,- Ft összegű különbözetét a felperest ért kárként jelölte meg, azonban a felperes által utólagosan kimunkált irodalmi egységár nem volt azonosítható a perbeli vállalkozási szerződés megkötése előtt, a megrendelő által meghatározott mérnökárral, amelyet a felperes rekonstruálni nem tudott. A felperes által alkalmazott, utólag kalkulált irodalmi árat életszerűtlennek találta az elsőfokú bíróság, mivel a pályázat elbírálása során a mérnökár feletti ajánlati ár nyilvánvalóan elutasítandó, az alperesi ajánlat viszont úgy került elfogadásra, hogy - a szakértői vélemény szerint - 75,3 millió Ft-tal magasabb volt az irodalmi árnál. Ekként az irodalmi ár nem jelenthette a mérnökárát. Hangsúlyozta azt is az elsőfokú bíróság, hogy a szakértő által meghatározott 75.344.762,- Ft nem volt extraprofitként megjelenő kárnak tekinthető. A szakvélemény szerint ugyanis az építőipari vállalkozások önköltségre számított átlagos haszonkulcsa 2002. évben 5,2 % volt, amelynek kétszeresét is elfogadhatónak találta a Versenyhivatal, ugyanakkor azt is megállapította a szakvélemény, hogy az alperesek nyeresége - az 5,2%-os átlagos útépitési nyereségtartalomhoz képest alacsony - 0,9 %-os mértékű volt. Minderre figyelemmel a felperesnél a keresetben állított, az extraprofittal azonosított kár nem merült fel.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával - elsődlegesen az érvénytelenségre alapított, másodsorban a kártérítés jogcímén előterjesztett - keresete szerinti döntés meghozatalát kérte.

Jogorvoslati kérelme alapjául arra hivatkozott, hogy a lefolytatott közbeszerzési eljárás eredményeként az 1995. évi XL. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 59. § (1) bekezdése, 62. § (1) bekezdései alapján az alperesekkel mint a közbeszerzési eljárás nyerteseivel úgy kötötte meg a vállalkozási szerződést, hogy a 2002. április 27. és szeptember 19. között folyt eljárás alatt nem volt arról tudomása, és nem is lehetett, hogy az alperesek a Tpv. 11. § (1) bekezdése, illetve a (2) bekezdés a), d) és e) pontja szerint tiltott magatartás eredményeként nyerték meg a közbeszerzési eljárást. Amennyiben a felperes a kartelltevékenységről kellő időben tudomást szerzett volna, új közbeszerzési eljárás kiírásával alacsonyabb vállalkozói díj mellett, kartellben nem érintett útépitő cégekkel való szerződéskötésről

gondoskodott volna. A közbeszerzési eljárás során megkötött szerződésekre a Ptk. rendelkezései alkalmazását előíró Kbt. 75. § (2) bekezdése lehetőséget biztosít a Ptk. szerinti semmisség megállapítására, függetlenül attól, hogy a szerződés közbeszerzési eljárásban kötött-e meg. A perbeli vállalkozási szerződés az alperesek mint szerződő felek, illetve a szerződéses ár jogellenes meghatározása miatt a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. A szerződő fél kiválasztására irányuló, kötelezően lefolytatandó versenyeztetési eljárást jelentő közbeszerzési eljárás során, a felperes tudtán kívül nem a legjobb ajánlatot tévő vállalkozóval, hanem az alperesek részvételével megvalósult versenyellenes megállapodásban, az abban résztvevők által meghatározott alperesekkel kötötte meg a szerződést, az alperesek jogellenes magatartása miatt nem volt lehetősége piaci verseny alapján, a ténylegesen legjobb ajánlati árat megajánló ajánlattévő kiválasztására. A vállalkozási díj meghatározására is versenytorzító körülmények között került sor. A Tpv. 11. § (3) bekezdése szerint a Tpv. 11. § (1) bekezdésben foglalt tilalom megszegéséhez fűzött jogkövetkezmények együttesen alkalmazandóak a Ptk. jogszabályba ütköző szerződésre előírt jogkövetkezményeivel, a vállalkozási szerződés semmissége megállapítható.

A szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránt támasztott kereseti kérelmével kapcsolatban mindenképp először arra hivatkozott, hogy a 12/1999. (III.11.) KHVM rendelet 6. § (1) bekezdése, a 109/2003. (XII.29.) GKM rendelet 5. § (1) bekezdése, 4. § f) pontjának 1., 3. pontjai és az Áht. 98. § (1) bekezdése értelmében az alperesek kartellmagatartásával okozott kár a felperes (előző nevén: UKIG) által korábban működtetett Útfenntartási és -fejlesztési célelőirányzatot érte; a célelőirányzat működtetésével összefüggő feladatok közé tartozott a pénzügyi kötelezettségvállalás, a szerződéskötés, a kifizetés előtti ellenőrzés is, azaz összességében véve a gazdálkodás; a kártérítési követelése sikeres érvényesítése esetén befolyó összeg az Útfenntartási és fejlesztési célelőirányzat helyébe lépő Útpénztár előirányzat bevételi forrását képezné, annak felhasználásáról való döntés az Útpénztár előirányzat nevében kötelezettség-vállalására jogosult vezető, a felperes főigazgatója hatáskörébe tartozik. Az elsőfokú bíróság ettől ellenkező következtetése téves.

Azzal az elsőfokú ítéletbeli megállapítással szemben, hogy - a bizonyítási eljárás eredményeként megállapíthatóan - az alperesek magatartásával összefüggésben a felperesnek kára nem keletkezett, kifejtette, hogy az irodalmi ajánlati ár és az alperesi vállalkozói ajánlati ár különbözeteként előálló összeg volt az alperesek jogellenes magatartásával okozott kár. A számítások során felhasznált egységárak az ajánlatkérési időszakban készültek, utólagos feldolgozásuk - a szakvélemény által alátámasztottan - jó közelítést adott a 2002. évben tervezhető tervezői mérnökár, valamint a beruházó által ellenőrzött mérnökár utólagos számításához. Az irodalmi ajánlati árral kapcsolatos felperesi megállapítások helyességét a perben kirendelt szakértő igazolta, megállapítva, hogy a beruházás az általa meghatározott, aktualizált irodalmi ajánlati áron is elvégezhető volt. Korabeli tervezői- és mérnökár hiányában utólagos számítások alapján, az átlagos irodalmi egységárakkal számítva megállapítható volt, hogy a beruházás költsége 1.294.560.000,- Ft-ra volt becsülhető, a vállalkozói díj és az aktualizált irodalmi ár különbsége 75.344.762,- Ft-ot tett ki.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyes indokok alapján, megalapozottan jutott arra, hogy mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelem megalapozatlan. Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a pályázat tisztaságának megsértése, a Tpv-t-be ütköző magatartás nem eredményezi a pályázat eredményeként megkötött szerződés ez okból való semmisségét.

A kártérítés jogcímén támasztott másodlagos kereseti kérelem tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta elsőként a kár felmerülése helyét, azt, hogy a felperes vagyonában kár felmerülhetett-e az alperesi magatartásból eredően. A felperes állítása szerint a kár az Útpénztár előirányzatot érte, azonban - a fellebbezésben sem vitatottan - a célelőirányzat feletti döntési hatáskörgyakorló a miniszter, nem a felperes. Annak megválaszolása, hogy az Útpénztár a felperes vagyonába tartozik-e, illetve amennyiben nem, kapott-e felhatalmazást a tényleges tulajdonos helyett, annak nevében történő perlésre, az I. r. alperes azt hangsúlyozta, hogy az Útpénztár közvagyon, nem a felperes vagyona, így az Útpénztár előirányzatban esetleg bekövetkezett kár a felperes anyagi helyzetét nem érintette; kifejezett felhatalmazás hiányában a felperes az Útpénztár előirányzat nevében kártérítési igényt nem érvényesíthetett.

Helyesen jutott arra is az elsőfokú bíróság, hogy extraprofit realizálására nem került sor, ezért a felperesnél, erre figyelemmel sem állhatott elő kár. A szakvélemény alátámasztotta, hogy az alperesek a perbeli vállalkozási szerződés eredményeként az átlagos piaci nyereség töredékét sem érték el. A felperes a piaci ár, a mérnökár mértékét nem bizonyította. Az általa utólag kimunkált irodalmi ár piaci árként nem fogadható el, mivel nem a pályázati kiírást megelőzően, nem az adott vállalkozás várható költségkihatásai alapján került meghatározásra. Az irodalmi egységárakkal kapcsolatos felperesi számítás egyébként hibás is volt, mivel a 2002. évi Tételrendben, az adott munkanemre vonatkozó egységárnál alacsonyabb egységárral számolt, illetve nem mindegyik munkanem volt e Tételrend szerint beazonosítható. A 2002. évi Tételrend szerinti egységárak alkalmazásával a nettó ajánlati ár 1.557.888.564,- Ft-ot eredményezett, ez az összeg fogadható el helyes irodalmi egységárként, amelynek 5 %-kal növelt összege a számított mérnökár, azonban az így kiszámított mindkét összegnél kevesebb volt az alperesek által ajánlott szerződéses ár; extraprofit a helyesen kiszámított irodalmi egységár, illetve a számított mérnökár szerint sem jelentkezett az alperesek oldalán, a felperest kár nem érte.

A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállás alapján, helytálló következtetésre jutva utasította el a keresetet mindkét kereseti jogcím tekintetében. Az alperesek magatartása a vállalkozási szerződés semmisségét nem eredményezhette, és nem is okozott kárt a felperesnek, a felperes ettől ellenkező állításait nem bizonyította.

A keresettel támadott vállalkozási szerződés nem minősült versenykorlátozó

megállapodásnak, megkötésére nem a Tptv.-ben meghatározott kartelltilalom megszegésével került sor. Sem a Versenyhivatal határozatában, sem az azt felülvizsgáló bíróságok ítéletében nem került megállapításra a kikötött vállalkozói díj semmissége, sem pedig az, hogy a kartell árrögzítő megállapodás volt. A teljesítésre került vállalkozási szerződéshez a továbbiakban nem fűződik jogi érdeke a felperesnek, jogi érdekelttség és külön jogszabályi felhatalmazás hiányában a szerződés semmisségével kapcsolatos per megindítására nem jogosult.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnél kár nem merült fel. A fellebbezésben foglaltakkal szemben nem releváns, hogy a 12/1999. (III.11.) KHVM rendelet, a 109/2003. (XII.29.) GKM rendelet szerint a felperes jogosult volt a célelőirányzat működtetésével összefüggő pénzügyi kötelezettségvállalásra, szerződéskötésre. Az országos utak működtetése, fejlesztése forrása 1999. március 1. és 2005. december 31. között az Útfenntartási és -fejlesztési célelőirányzat volt, ebből került kifizetésre a perbeli vállalkozói díj, azaz nem a felperes saját számlájáról vagy eszközeiből. Az országos utaknak sem volt tulajdonosa a felperes, tulajdonjog hiányában az állított kár nem a felperesnél, hanem az eszközök tulajdonosánál, az államnál merülhetett fel. Az állam nevében történő perindításra külön jogszabályi felhatalmazással a felperes nem rendelkezett.

A felperes a jogellenes magatartás és a kár közti okozati összefüggést sem bizonyította, azt, hogy a kartellnek árfelhajtó hatása volt. A Versenyhivatal, a döntését felülvizsgáló bíróságok kizárólag a piacfelosztást állapították meg, azt, hogy az alperesek az árrögzítésben is megállapodtak volna, nem. Az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő sem jutott eltérő következtetésre, árfelhajtó hatást megállapítani a szakértő sem tudott. Rámutatott arra is, hogy a nyertes árajánlat befolyásolásának elvi lehetőségén túl - a Kúria eseti döntésének megfelelően - a felperesre annak bizonyítása is hárult, hogy az alperesek kartelltevékenysége ténylegesen árnövekedéssel járt.

Hangsúlyozva, hogy az irodalmi egységár nem volt alkalmas a kárigény alátámasztására, a károkozást cáfolja az is, hogy az elsőfokú eljárásban kimunkált számítása szerint előálló, aktualizált irodalmi ár összege 1.557.888.564,- Ft, azaz magasabb volt, mint az alperesek által alkalmazott ajánlati ár. A felperes nem bizonyította a kár mértékét, nem igazolta, hogy az irodalmi ár mérnökárnak tekintendő. Az egyetlen hiteles költségkalkuláció a projektben eredetileg részt vevő tervezők költségbecslése, azaz a mérnökár lehetett volna, annak hiányában a ... Közút Zrt. számítása volt számbavehető. E számítás költségmegtakarítással, számításban nem szereplő tételekkel korrigált 1.502.000.000,- Ft összege azonban ugyancsak magasabb volt az alperesek ajánlati áránál.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és érdemben helytálló jogi következtetéssel utasította el a keresetet mindkét jogcímen.

Az elsődleges, a vállalkozási szerződés semmisségének jogszabályba ütközés címén történő megállapítására irányuló kereseti kérelem kapcsán a másodfokú bíróság teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság elutasító döntésének jogi

indokait.

Az egységes bírói gyakorlattal összhangban jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy önmagában a szerződéskötést megelőző pályázati szabályok egyoldalú megsértése - ha maga a szerződés, az abban vállalt feltétel nem ütközik jogszabályba - nem teszi érvénytelenné a pályázat eredményeként megkötött vállalkozási szerződést. A pályázat tisztaságának a megsértése, hogy a Tpvt. 11. § (2) bekezdés e) pontjába ütköző magatartás miatt a szerződő fél személyének kiválasztása során jogszabálysértés történt, a pályázat eredményeként megkötött szerződés ez okból való semmisségéhez nem vezet. A Tpv. 11. § (3) bekezdése magára a tiltott megállapodásra vonatkozik. A bírói gyakorlat az esetben tekinti a szerződést érvénytelennek, ha maga a szerződés a tiltott a magatartás, ha magában a szerződésben érvényesül a versenykorlátozó megállapodás. Az alperesek szerződéskötést megelőző eljárásban tanúsított jogellenes magatartása - a kereseti érveléssel szemben - nem eredményezte a perbeli vállalkozási szerződés tételes jogszabályi rendelkezésbe ütközését, emiatt előálló érvénytelenségét, sem a szerződéses ár, sem pedig a vállalkozó személye okán.

Jogképességgel rendelkező, kifejezett jogszabályi tilalom hatálya alá nem eső vállalkozóval kötött szerződés a szerződő fél személyét illetően nem ütközik jogszabályba, és a vállalkozási szerződés szükségképpen elemét jelentő díj meghatározása sem teheti a szerződést semmissé. A vállalkozói díj eltúlzott mértéke, a szolgáltatás-ellenszolgáltatás aránytalansága nem semmisségi, hanem megtámadási okként merülhetett volna fel a Pp. 236. § (2) bekezdés c) pont alapján (Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.137/2010/5. számú, valamint a Kúria Gfv.IX.30.161/2012/7. számú határozatával hatályában fenntartott 14.Gf.40.577/2011/6. számú ítéletei).

A másodlagos, a szerződésen kívül okozott kár megtérítése iránt támasztott kereseti kérelem tekintetében helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor - a már kialakult bírói gyakorlatnak (Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.577/2011/6., Kúria Pfv.X.20.630/2011/8.) megfelelően - elsőként azt vizsgálta, hogy a kereset alapjúl megjelölt alperesi magatartással összefüggésben a felperesnél következhetett-e be a kár.

Versenyjogsértéssel okozott kár esetén - a szerződéses jogviszony fennállása ellenére - a kárfelelősség általános szabályai az irányadóak, a reparáció a deliktualis kárfelelősség alapján történhet.

A másodfokú bíróság - rögzítve, hogy a perbeli jogvita a korábbi ítéltáblai döntések alapját képező esetekhez képest eltérő tényálláson alapult - osztotta e körben a felperes fellebbezésben foglalt álláspontját. Helyesen hivatkozott a felperes az Útfenntartási és -fejlesztési célleírányzathoz kapcsolódó feladatok szabályozásáról szóló, a felek közti vállalkozási szerződés megkötésekor, illetve teljesítésekor hatályos rendeletek előírásaira.

A 12/1999. (III.11.) KHVM rendelet, majd a 2004. január 1-jétől hatályos 109/2003.

(XII.29.) GKM rendelet, és az azt követő szabályozás alapján megállapítható volt, hogy az országos közutak üzemeltetését, fenntartását és fejlesztését is szolgáló költségvetési céllelőirányzat, azaz 2005. december 31-ig az Útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzat (amelyből került kifizetésre a felek közti vállalkozási szerződésben kikötött szerződéses ár is), ezt követően az annak helyébe lépő Útpénztár céllelőirányzat tekintetében a felperes (korábbi nevén UKIG) látta el központi költségvetési szervként a céllelőirányzat működtetésével kapcsolatos, a gazdálkodást jelentő feladatokat {12/1999. (III.11.) KHVM rendelet 6. § (1) bek., 4. § f) pont, 109/2003. (XII.29.) GKM rendelet 5. § (1) bek., 4. § a)-i) pontok, 122/2005. (XII.28.) GKM rendelet 4. §, 5. § (1), (5) bek., 46/2007. (IV.4.) GKM rendelet 1. § (1) bek., 12. § (1) bek., 8/2008. (III.18.) GKM rendelet 2. § (1) bek., 9. § (1) bek., 5/2010. (II.16.) KHEM rendelet 2. § (1) bek., 10. § (1) bek., 40/2011. (VIII. 3.) NFM rendelet 2. § (1) bek., 17. § (1) bek., 40/2012. (VII.10.) NFM rendelet 1. §, 11. §}.

Mindezen túl a perbeli vállalkozási szerződésből eredő jogviszonyra alkalmazandó, a szerződéskötéskor hatályos 12/1999. (III.11.) KHVM rendelet 6. § (2) bekezdése és a teljesítéskor hatályos 109/2003. (XII.29.) GKM rendelet 6. § (2) bekezdése akként rendelkezett, hogy - a beruházás miniszter általi engedélyezését követően - az állami megrendelői (építtetői) feladatok a felperes jogkörébe tartoztak.

Mindezek alapján a felperes központi költségvetési szervként jogszabályi felhatalmazással bírt a felperes által működtetett céllelőirányzathoz finanszírozott országos közutak fejlesztésével kapcsolatos állami megrendelői feladatok közvetlen ellátására, e jogkörök gyakorlására is a 2005. december 31-ig megkötött szerződések esetén (2006. január 1-jével e jogkör a Nemzeti Autópálya Zrt.-hez került, majd 2007. április 7-ével a NIF Zrt.-hez, anélkül, hogy jogszabály a korábbi szerződésekből eredő jogokra nézve - átszállásukra vonatkozóan, illetve jogutódlással kapcsolatban - rendelkezést tartalmazott volna).

Változatlan maradt a felperes akként előírt feladata, hogy az Útpénztár terhére megvalósítandó munkák közül ellátja az előirányzatok kezelésével, működtetésével összefüggő pénzügyi-számviteli, jogi, ellenőrzési, vagyonkezelői és egyéb szakmai feladatokat {4/2011. (VIII .3.) NFM rendelet 10. § (5) bek. f) pont, 40/2012. (VII.10.) NFM rendelet 11. § g) pont}.

Megállapítható volt a fentiekén túl az is, hogy a 2005. december 31-éig létező, a perbeli vállalkozási szerződésben kikötött díj forrásául szolgáló Útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzat, továbbá a 2007. április 6-áig hatályos szabályozás szerint az annak helyébe lépő Útpénztár maradványa a következő években - a miniszter rendelkezése szerint - a rendeletekben előírt célnak megfelelően felhasználható volt, illetve a 2005. december 31-éig hatályos szabályozás szerint a céllelőirányzat rendeltetésének megfelelő felhasználásra átvett pénzeszköz, adomány nem volt elvonható a céllelőirányzathoz {12/1999. (III.11.) KHVM rendelet 3. § (2)-(3) bek., 109/2003. (XII.29.) GKM rendelet 3. § (2)-(3) bek., 122/2005. (XII.28.) GKM rendelet 3. § (2) bek.}.

A 122/2005. (XII.28.) GKM rendelet 1. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés

szerint továbbá a 2005. december 31-i hatállyal megszűnt Útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzat pénzmaradványa a céllelőirányzat megszüntetésével nem került elvonásra. E jogszabályi rendelkezés ugyanis úgy szövegezte, hogy az Útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzat 2005. évi maradványát az Útpénztár céllelőirányzat tartalmazza. Azaz a pénzmaradvány az Útpénztár céllelőirányzatba került át.

Megállapítható, hogy amennyiben az Útfenntartási és -fejlesztési céllelőirányzathoz finanszírozott valamely beruházás esetén kevesebb vállalkozói díj került volna kifizetésre, a céllelőirányzathoz kisebb rész került volna felhasználásra, a forrás pénzmaradványként a céllelőirányzatban maradt volna, elvonása a céllelőirányzathoz nem történt volna meg, és a pénzmaradványt a 2006. január 1-jével felállított Útpénztár céllelőirányzat tartalmazta volna, az Útpénztárban kezelt állami vagyon részévé vált volna.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a felperes az általa vagyonkezelőként működtetett, az országos közutak fejlesztését szolgáló céllelőirányzat - korábban az Útfenntartási és -fejlesztési, majd az annak pénzmaradványát is átvevő Útpénztár - vagyonában bekövetkezett esetleges kárigény érvényesítésére jogszabályi felhatalmazással rendelkező költségvetési szerv.

Az elsőfokú bíróság a kártérítési keresetet elutasító döntését - az előző kérdésben kifejtett eltérő álláspontja ellenére - a perben beszerezett szakvélemény alapján a kártérítési kötelezettség további konjunktív feltétele, a - kereset szerint extraprofitban megjelenő - kár hiányára is alapította. Helyesen tekintette a szakértőként kirendelt ... Intézet Kft. szakvéleményét aggálytalannak, és alapította arra ítéleti döntését.

Alapos szakértői vizsgálat, a ... számú **G. elkerülő** szakasz mennyiség-kimutatása (a nyertes pályázó által beárazott, az egységárakat a Tételrendnek megfelelően tartalmazó költségvetés), az eredményszámítás, továbbá a mennyiség-kimutatás egységár-felülvizsgálata (azaz a nyertes pályázó által készített költségvetési tételek egységárai ÉGSZI 2002. évre érvényes átlagos egységáraival történt összevetése) és az Utak Beruházási, Korszerűsítési és Hídépítési munkáinak 2002. évi Tételrendje (az U. Rt. által 2002. május 15-én aktualizált átlagos egységárak tételrendje, az egységárak költséggyűjteménye) egybevetésével készített, logikai ellentmondásoktól mentes, kellően megindokolt szakvélemény állt rendelkezésre, amely - annak rögzítése mellett, hogy nem készült a perbeli beruházáshoz készített tervezői árbecslés (tervezői-, mérnökár), nem maradt fenn a nyertes árajánlat egységárképzésének árelemzése sem, ugyanakkor a felperes által felkért költségszakértő által alapulvett, a 2002. évi Tételrend költségadatai feldolgozása jó közelítést adott a 2002-ben tervezhető tervezői mérnökár, illetve a beruházó által ellenőrzött mérnökár utólagos számításához. A felperes által felkért szakértő megfelelően járt el, amikor a Tételrendből a feladat műszaki tartalmának megfelelő legalacsonyabb egységárakat alkalmazta, egyrészt meghatározta az árkockázati és költségnövelő tényezőkre figyelemmel korrigált irodalmi egységár 1.294.560.000,-

Ft összegét, és azt elfogadhatónak tartotta kiindulási tervezői-ár, mérnökár, mint átlagos ár adataként, illetve a perbeli beruházás becsült költségeként. Ez alapján a szakértő az - 5 % tartalékkeretet tartalmazó szerződéses ár csökkentésével előálló - 1.369.904.762,- Ft nettó szerződéses ár és az aktualizált irodalmi egységár különbözetét 75.344.762,- Ft-ban számszerűsítette, azzal, hogy e különbözet mint kárösszeg megállapítása, a különbözet minősítése a bíróságra hárul.

Vizsgálta és rögzítette azt is a szakértő, hogy az alperesek piacfelosztó magatartása árfelhajtó hatására bizonyítékot nem talált; továbbá hogy az alperesek 1.424.737.559,-Ft összegű kivitelezési költsége és a szerződéses ár különbözete - a GVH által kiszabott bírság költsége nélkül - 0,9 %-os pozitív eredményt (bírsággal együtt számítva -3,8% negatív eredményt) jelentett.

Az alperesi eredmény jelentősen elmaradt az építőipari vállalkozások önköltségre számított 5,2%-os átlagos haszonkulcsától, amelynek kétszeresét is elfogadhatónak tartotta a GVH. A szakértő által megállapítottak szerint a GVH által 2002. évben tervezett, átlagos haszonkulcs értékein belül maradt az alperesi eredmény, az alperesek által ajánlott 1.438.400.000,- Ft szerződéses ár a reális ártartományba tartozott. A szakértő extraprofit beépítésére, realizálására utaló adatot megállapítani nem tudott.

A fellebbezéssel kapcsolatban rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy a szakértő által utólagos számítással meghatározott irodalmi egységár nem jelentett mást és többet, mint annak elvi lehetősége kimondását, hogy amennyiben ez az adat mérnökárként a pályázat elbírálása szakaszában a felperes rendelkezésére állt volna, módja lett volna, hogy a mérnökárat meghaladó ajánlati árat ne fogadja el, hogy a pályázatot eredménytelennek nyilvánítsa. A felperes azonban e lehetőséggel nem élt, de azért nem tudott élni, mert kellő időben, a pályázat előkészítése szakaszában mérnökár kidolgozásáról nem gondoskodott.

A szakértő által - utólagos számítással, egyrészt piaci átlagadatokkal, másrészt az alperesi számításokból kiemelt adatokkal - meghatározott irodalmi egységár azonban, önmagában, egyéb, ezt alátámasztó, ezzel összhangban álló bizonyíték hiányában, nem volt ténylegesen elérhető szerződéses árként értékelhető. Nem volt alkalmas annak kétséget kizáró bizonyítására, hogy egyedi szerződésbeli árként is funkcionálhatott volna, hogy ténylegesen elérhető volt, hogy mód volt az irodalmi egységárral megegyező díj ellenében a perbeli munkálatok elvégzésére.

Ahogy maga a szakértő is rámutatott, a szakértő által aktualizált irodalmi egységár és a felek közti szerződésben kikötött szerződéses ár különbözetének megítélése mint jogi tény értékelése nem szakértői, hanem a bíróságra háruló feladat volt.

Aggálymentesen foglalt állást a szakértő abban, hogy a korabeli, 5,2 %-os építőipari átlagos nyereségtartalomhoz képest az alperesek - számszerűen 0,9%-ot felmutató eredményükkel - extraprofitot a perbeli vállalkozási szerződés eredményeként nem realizáltak. E szakértői megállapítás helyességét a felperes sem vonta kétségbe.

Ekként a kereseti igény szakkérdésbe tartozóösszecszerűsége vizsgálatára beszerzett szakvéleményre támaszkodva, helytálló következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, érdemben helyesen, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével

állapította meg, hogy az alperesek reális szerződéses ár meghatározásával kárt nem okoztak, a perbeli vállalkozási szerződéssel exraprofitot nem realizáltak, ezért az ebben megjelölt kárigény megalapozatlan volt.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben módosított, kiegészített indokolással helybenhagyta; a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint eljárva hivatalból rendelkezett az állam által előlegezett kereseti illeték tekintetében.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperesek ügyvédi munkadíjból álló másodfokú költsége megfizetésére; annak mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései alapján mérlegeléssel állapítva meg, arra is figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összegét a felek nem kifogásolták. A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésén túl a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint határozott.

Budapest, 2013. év szeptember hó 26. napján

Dr. Mika Ágnes
a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika
előadó bíró

. Kurucz Zsuzsánna
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő